

MASEHET TAMİD PEREK 1: BİŞLOŞA MEKOMOT

Masehet Tamid

Yaprak *Masehet Tamid* Bet-Amikdaş'taki ibadet düzenini ele alır ve ilk perек “Bışloşa Mekomot” (üç yerde) başlığını taşımaktadır.

26

Bet-Amikdaş içinde üç yerde Koenler nöbet tutardı. Bunun yanında Leviler de Bet-Amikdaş çevresinde yirmi bir yerde daha nöbet tutarlardı.

Acaba bu nöbete neden gerek duyulmuştur?

Bazı açıklamalara göre nöbetin amacı, Bet-Amikdaş'ı onurlandırmaktır. Ne de olsa, nöbetçiye ihtiyaç olmasa bile, nöbetçisi olan bir sarayla nöbetçisi olmayan bir saray aynı değildir.

Başka bir açıklamaya göre nöbet, insanların düşüncelerini Bet-Amikdaş'tan ayırmamalarını sağlamayı amaçlamaktaydı.

Üçüncü bir açıklama ise nöbetin sembolik nitelikte olmadığı, *tame* insanların Bet-Amikdaş'a girişini önlemek şeklinde pratik bir amaca hizmet ettiği yönündedir.

Giysileri Nereye Koydular?

Yaprak Bet-Amikdaş'ta uyuyan Koenler, uyudukları sırada özel Koenlik giysilerini giyme yetkisine sahip değillerdi. Bunun yerine *mişna*, Koenlerin Koenlik giysilerini çıkarıp başka giysiler giymeleri gerektiğini söylemektedir. Koenlik giysilerini ise “başlarının altına” koyarlardı.

27

Bizler “başlarının altına” ifadesini, Koenlerin, özel giysilerini tıpkı bir yastık gibi başlarının altına koydukları şeklinde anlamaya alışkınız. Ancak *Gemara*'da bu konuda geniş bir tartışma yer almaktadır. Ve bazı görüşlere göre *avneti* (Koenlerin taktıkları kuşak) bu şekilde başın altına koymak yasaktır ve *mişnanın* kastettiği, *avneti* başın tam altına değil, yanına koyduklarıdır. Acaba *avnetle* ilgili yasağın sebebi nedir?

Avnet yün ve ketenin birleşimiyle üretilirdi. Ve bilindiği gibi yün ve ketenin birlikte kullanıldığı bir giysiye “*şaatnez*” adı verilir ve böyle bir giysiyi giymek normal şartlarda

Rehovot (devam)

Moşavanın adı, Bereşit'teki bir pasuktan seçilmiştir: “[*Yitshak*] Oradan taşındı ve başka bir kuyu kazdı ve [*Peliştiler bu kez kuyu*] için kavgaya etmediler. [*Bu yüzden Yitshak kuyunun*] adını ‘Rehovot’ (‘rahatlık’ veya ‘geniş alanlar’) koydu ve ‘Şimdi A-Şem bize genişlik sağladı ve ülkede verimli olacağız’ dedi” (Bereşit 26:22).

1907 yılında bu *moşavaya* Yemenli *ole hadaşlar* gelmiş ve onların ardından *moşavaya ole hadaşlardan* oluşan iki

kervan daha katılmıştı. Dil zorlukları ve tarımsal işlerde ustalık eksikliği, *ole hadaşları* ekonomik sıkıntıya soktu. Bunun yanında çevredeki Araplar da sürekli tacizde bulunmaktaydı. *Moşavanın* kurucularından biri olan Efrayim Zaks *ole hadaşlara* yardım etmek için seferber oldu. Bir toprak satın aldı ve onu aileler arasında paylaştırdı. Bu şekilde Erets-Yisrael'de Yemen kökenli Yahudilerin kurduğu ilk tarımsal yerleşim birimi “Şaarayim” kurulmuş oldu.

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
235'te

yasaktır (bkz. II. Kitap, sayfa 35). [Aynı şekilde *şaatnez*den yapılmış bir yastık kullanmak da yasaktır.] Ancak *A-Şem*, Koenlere Koenlik giysilerini giymelerini emretmiştir ve buna *avnet* de dâhildir. Dolayısıyla Koenlerin Bet-Amikdaş'taki görevlerini yerine getirirken bu giysileri giyme yükümlülüğü, *şaatnez* yasağına göre önceliklidir. Ancak gece vakti, artık Koenler Bet-Amikdaş'ta ibadetle meşgul olmadıklarından *şaatnez* yasağı tekrar geçerli olur ve bu nedenle onu yastık gibi başlarının altına koymaları mümkün değildir.

Hangisi Doğru Yoldur?

Yaprak
28

Gemara tutum ve davranışlarını düzeltmek isteyen bir insanın ne kadar büyük bir erdeme sahip olduğunu vurgulamak üzere Hahamlarımızın sözlerini aktarmaktadır.

“Rabi şöyle der: Kişinin kendisine seçmesi gereken doğru yol nedir? İkazları sevsin.”

Başka bir deyişle, Rabi [Yeuda A-Nasi] bize bir tavsiyede bulunmaktadır: Eğer bizim iyiliğimizi isteyen bir kişi bizi ikaz eder ve tutum ve davranışlarımızı nasıl düzeltebileceğimiz hakkında bize yol gösterirse, bu kişiyi ve söylediklerini sevmemiz, söylediklerine kulak vermemiz gerekir. Hahamlarımız bu şekilde ikazlara kulak veren bir kişinin sayesinde dünyaya huzur, iyilik ve bereket geldiğini ve kötülüğün dünyadan uzaklaştığını öğretirler.

Akranını *leşem Şamayim* (Gökler adına [=Tanrı'nın onuruna]) ikaz eden bir kişinin erdemiyile ilgili olarak Nahmani'nin oğlu Rabi Şemuel, Rabi Yonatan'ın adıyla aktararak şöyle der: Her kim akranını *leşem Şamayim* ikaz ederse, Gelecek Dünya'da Kutsal ve Mübarek Tanrı'nın yanında barınmaya nail olur ve bu kişinin üzerine Göklerden iyilik ve letafet bahşedilir.

MASEHET TAMİD PEREK 2: RAUU EHAV

Mizbeah İçin Hangi Odunlar Kullanılabilir?

Yaprak
29

Bet-Amikdaş'ın avlusundaki büyük *Mizbeah*'ın üzerinde farklı odun yığınları vardı. Bunlardan biri “*maaraha gedola*” (büyük odun yığını), *Tamid-korbanı* ve diğer *korban*ların belli başlı parçalarının yakıldığı merkezi ateşi oluştururdu. Bunun yanında her gün gerçekleştirilen *ketoret* (tütsü) işlemi için kor parçalarının alındığı ikinci bir yığın daha vardı. Üçüncü bir yığında, *Mizbeah* üzerinde ateşin sürekliliğini sağlamak amacıyla hazır bulundurulurdu. Ayrıca önceki gün *maaraha gedolanın* üzerine konmuş, ama gerektiği şekilde yanmamış olan *korban* parçalarının yakıldığı bir ateş de vardı. Yom Akipurim'de, *Kodeş Akodaşim*'in içinde gerçekleştirilen özel *ketoret* işleminde kullanılacak korlar için bir yığın daha eklenirdi (Bu, Rabi Meir'in *Masehet Yoma*, *mişna* 4:6'daki görüşüdür).

Bu odun yığınları için hangi odunlar kullanılabilirdi?

Zeytin ve asma odunları haricinde her türlü odun bu iş için uygundu.

Acaba bu iki ağacın odunu neden uygun değildi?

Gemara bu konuda iki sebep aktarır: **a.** Bu odun türleri suyu özümser ve kolaylıkla kurumaz. Bu nedenle iyi bir şekilde yanmaz ve bu da *Mizbeah*'ın onuruna uygun değildir. **b.** Bet-Amikdaş'taki ihtiyaçlar için büyük miktarda odun kullanıldığından, zeytinyağı ve şarap kıtlığı oluşmaması için zeytin ve asma odunlarının kullanımı yasaklanmıştır.

**MASEHET TAMİD
PEREK 3:
AMAR LAEM AMEMUNE**

Yeriho'ya Kadar Ulaşan Ses

Yaprak

30

Masehet Tamid'de üçüncü perek, "*Amar Laem Amemune*", sabahın başlangıcından itibaren Bet-Amikdaş'taki ibadet düzenini tarif etmektedir. Koenlerden sorumlu kişi onlara Bet-Amikdaş'taki yüksek bir yere çıkmaları talimatını verirdi. Bu noktadan seher vaktinin gelip gelmediğini görebilirler ve böylece sabaha ait *Tamid*-korbanı, vaktinde gerçekleştirilebilirdi.

Bunun ardından *Ehal*'in [Bet-Amikdaş'ın merkezi binası; aynı zamanda *Kodeş* olarak da adlandırılır] kapıları açılırdı. *Mişnan*ın anlattığına göre, *Ehal*'in kapılarının açılışı çok özel bir olaydı, çünkü açılan kapının sesi Yeriho şehrine kadar duyulurdu!

Yeriho Yerusalayim'den çok uzak bir yerde kuruludur. Acaba kapının açılışının sesi nasıl olup da Yeriho'ya kadar ulaşabiliyordu?

Talmud'u açıklayan otoriteler bu konuda birkaç açıklama vermişlerdir ve bunların hepsi ilginçtir:

a. Kral Tsidkiyau, Yerusalayim'den Yeriho civarına kaçtığı zaman gizli bir mağarayı kullanmıştı. Bir açıklamaya göre bu ses de o mağara yoluyla Yerusalayim'e ulaşmaktaydı.

b. Yerusalayim'le Yeriho arasında sesin yayılmasını durduracak dağlar yoktur.

c. Sesin Yeriho'ya kadar duyulması özel bir mucizeydi. Bu mucizenin amacı, Yeriho'nun özel kutsiyetini öğretmekti, çünkü Yeriho, Yeoşua bin Nun ve Bene-Yisrael tarafından fethedilen ilk şehirdir.

Rehovot (devam)

Rehovot *moşavası*, Nes Tsiyona ile Ekron arasında ıssız bir bölgeye kurulmuştu. Bu bölgenin merkezinde, *Mişna* ve *Talmud* döneminden kalma "Hirbet Duran" adı verilen antik bir yerleşim yerinin kalıntıları bulunuyordu. *Moşavanın*, düğün gibi çeşitli olayların müjdesini vermeyi, yangınlar konusunda uyarıda bulunmayı ve meyve bahçelerindeki işe başlama ve bitirme saatlerinin geldiğini duyurmayı

amaçlayan büyük çanı bu alana yerleştirildi. *Moşavanın* kuruculardan biri olan Avraam Yeoşua Dondikov'un evi de buraya inşa edildi. Bu, *moşavada* inşa edilen üçüncü evdi ve günümüzde Rehovot müzesi burada bulunmaktadır.

Günümüzde dünyanın en önemli bilim enstitülerinden biri olarak kabul edilen ve çeşitli alanlarda birçok icadın geliştirildiği Weizman Bilim Enstitüsü de Rehovot şehrinde yer alır.

**Hahamlarımızdan
MAASELER**

SON

MASEHET TAMİD
PEREK 4:
LO AYU HOFETİN

“Kim Kudretlidir?” Diye Sordu Aleksander

Yaprak
31

Gemara, Makedonyalı Aleksander’in (Büyük İskender), “güneydeki ihtiyarlara” on soru sorduğunu anlatmaktadır.

Bu sorulardan biri “Kime kudretli denir?” şeklindeydi.

İhtiyarlar ona *Pirke Avot*’ta aktarılan öğretille cevap verdiler: “Kim kudretlidir? Dürtülerine hâkim olan.”

Aleksander sonra “Kime zengin denir?” diye sordu.

İhtiyarlar bir kez daha *Pirke Avot*’taki gibi cevap verdiler: “Kim zengindir? Payına düşenle mutlu olan.”

Aleksander bu kez “Nerede yaşamak tercih edilir, denizde mi, yoksa karada mı?” diye sordu ve sorusunun sebebini de açıkladı: “Çünkü bir yerden diğerine gitmek üzere denize açılanlar, çeşitli yerlerden mal alıp başka yerlerde satmak konusunda daha çok fırsata sahiptir.”

İhtiyarlar yine de “Kara tercih edilir” dediler ve açıkladılar: “Çünkü insanlar denize açıldığı zaman, tekrar karaya çıkana kadar içleri hiçbir zaman rahat değildir.”

Karanlık Dağların Ötesindeki İp

Yaprak
32

Gemara Makedonyalı Aleksander’le ilgili anlatıma devam etmektedir.

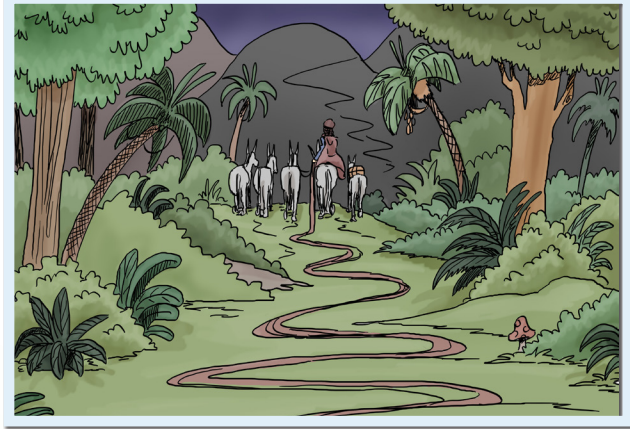
Güneydeki ihtiyarların cevaplarından hoşnut kaldıktan sonra Aleksander onlara yüksek statü ifade eden erguvani giysiler giydirdi, altın takılar taktı ve onlara başka bir konuda danıştı:

“Afriki bölgesini ele geçirmek istiyorum. Bana bu konuda hangi önerilerde bulunabilirsiniz?”

İhtiyarlar “Oraya gidemezsin” dediler, “çünkü orası karanlık dağların ardındadır.”

İmparator onlara “Oraya gideceğime dair kendi kendime söz verdim. Bu nedenle bana yine de bunu nasıl yapabileceğimi söyleyin” dedi.

İhtiyarlar şöyle dediler: “Yanına Libya eşekleri al, çünkü onlar çok dayanıklıdır ve karanlıkta da yürüyebilirler. Ayrıca yanında çok sayıda keten ip bobini getir. Yola çıkmadan önce ipin bir ucunu bir yere bağla – örneğin bir kayaya – ve yol boyunca bobini salıvererek ilerle. Bu şekilde, geri dönmek istediğinde yolunu şaşırılmazsın. Çünkü gidiş yolunda gerdiğin ipi çektiğin zaman nereye döneceğini bilebilirsin.”

MASEHET TAMİD
PEREK 5:
AMAR LAEM AMEMUNE

Kim Kendisi Hakkında “Akılsızdım” Diye Yazdı?

Yaprak

33

Bu yazımızda, Makedonyalı Aleksander hakkındaki ilgi çekici olayları anlatmaya devam edeceğiz.

Aleksander uzak bir ülkeye geldi. Bu ülkede, sadece kadınların yaşadığı bir bölgeye ulaştı. Aleksander burayı ele geçirmek için kadınlarla savaşa girmeyi düşündü. Ama kadınlar ona şöyle dediler: “Eğer savaşta kazanır, bizi öldürürsen, insanlar seni hafifseyerek ‘Amma da kahramanmış; kadınları öldürdü! Bir imparatorun kudreti bu mu?!’ diyeceklerdir. Ve eğer biz seni yenersek, bu da senin için büyük bir utanç kaynağı olacak, çünkü herkes ‘Biz de Aleksander’i güçlü zannederdik. Ama işte, kadınlara bile yenildi’ diyecektir.”

Aleksander kadınların sözlerini kabul etti ve onlara “Bana ekmek getirin” dedi. Kadınlar ona altın bir masa üzerinde altın bir ekmek getirdiler. Aleksander kadınlara “İnsan altından ekmek yiyebilir mi ki?” dedi. Kadınlar ona “Eğer normal ekmek istiyorsan neden bize geldin?” dediler. “Senin yaşadığın yerde ekmek mi yok? Dolayısıyla, şüphesiz, buraya altın ve gümüş elde etmek için geldin!”

Aleksander o yerden çıktığı zaman, şehrin kapısına şöyle yazdı: “Daha önce akılsızdım – ta ki Afriki diyarına gelip buradaki kadınlardan ders öğrenene kadar.”

